

vár az utcán, amíg bent leszek. Vártam, míg szellőztetett, és féltem. Abban a pillanatban, ahogy beléptem, megnyugodtam. Valami megragadott. Leültem egy fotelbe, és néztem. Néztem az ágyat, ami Miklósé volt, amin Esztert megölték. Néztem az anyám sublótját. De ezek a mellékesek önmagukban. Mégis valahogy a szálaknak az összefonódása. Az íróasztala, a komputere, a könyvei, a dobozok, amiket ő maga készített, amiben tárolt, olyan tökéletes élet volt. Valahol sugárzott belőle egy szellemnek, egy lénynek, egy embernek a tevékenysége. Az egésze. Elkezdve a konyhától végig az Eszter otthona, amiben mindenestül benne volt az élete. És már nem fáj – de megnyugtatott. Mert ilyen tudott lenni. És hirtelen, amit csak vele tudtam, ameddig élt, kiléptem a konkrét időből, a kronoszból a kairoszba, ahol az ember már tudja, hogy nem lényeges az idő. Amikor az idő keretei kitágulnak, és másként éli meg az ember az életet.

Mint amikor magamnak volt halálközeli élményem, és hirtelen megéltem azt, hogy eddig úgy néztem az életet, mintha messzelátón keresztül nézném, ami mindent közel hoz, és minden óriási lesz, mozgékony. Gyermekkorunkban megfordítottuk a messzelátót, és távolivá, kicsivé lett minden. Akkor így láttam az életet, és megéltem, hogy mindegy, hogy az ember tizenhét évét vagy nyolcvan évét él: *hogyan* a fontos.

Miklós meghalt. A bútoroknak egy részét, a szobájából mindent, a dolgozószobájából nagyon sok mindent átadtam Szekszárdnak a Mészöly-emplékházhoz. Most tatarozzák a lakást, most szükségem van anyám sublótjára. Elkészült Eszternek a szép, régi, családi szekreter sublótja. De már nincs szüksége rá. Az ággal nem tudom, mi lesz. Itt van velem szemben az anyám sublótja, ami ott állt Eszter szobájában, Miklós bútorai Szekszárdon. Mindez önmagában semmi, csak a tárgyak összeszövődése.

Juli szület. Azt mondja a Mama: „Elvárásolt, elvárásoltan boldog a gyermekkel.” Elmegyek hozzá, mielőtt visszatérnek Bukarestbe, ahol most dolgozik a férje. Olyan otthonosan, olyan természetesen tartja a karjában a kicsit, mintha mindig mama lett volna, és nyugodtan az én karomba is adja. Aztán szóba jön Eszter. Megint látom a Juli szemét, tele könnyel. De enni kell adni a kicsinek. „Nagysága, jó, hogy itt volt”, mondja Juli, karján a gyermekkel. Úgy tartja, kicsit a vállára borítja az egyik karjával, a másikkal nyitja, csukja az ajtót. Int utánam, mikor kilépek a házból.

2004. június

Bari Károly

KELETI DALLAMRA

Elámul egy rózsaszál.
Fényjáró fülemüle zeng.
Ajaj, sír az idő, a szép pástrolány.
Sípja nincs, elveszett,
sár eszi.
Sár eszi a sípját.
Sziklákat terel.
Hajfonata a halál.

Dragomán György

TULIPÁNOK

Az ébresztőórát este a párnám alá dugtam, hogy csak én halljam meg a csengését, és anya ne ébredjen fel, de az óra még nem is szólt, és én már ébren voltam, annyira készültem a meglepetésre. Levettem az íróasztalról a nikkelezett kínai zseblámpámat, kihúztam a vekkert a párna alól, rávilágítottam, háromnegyed öt volt, lenyomtam, hogy ne csengjen, aztán levettem a szék hátáról a ruhákat, amiket este odakészítettem, és gyorsan felöltöztem, de közben végig vigyáztam, hogy ne csapjak semmi zajt. Amikor a nadrágomat húztam, véletlenül belerúgtam a székbe, de szerencsére nem borult fel, csak nekikoppant az asztalnak, a szobám ajtaját is óvatosan nyitottam ki, de tudtam, hogy nem fog megnyikordulni, mert azelőtt való nap bedörzsöltem gépszírral a zsanérokat. Odamentem a pohárszékhez, nagyon lassan kihúztam a középső fiókot, kivettem a nagy szabóollót, amelyikkel anya a hajamat szokta nyírni, aztán kinyitottam a bejárati ajtón a jálézarat, és nagyon halkán kimentem, az első lépcsőfordulóig nem is futottam, csak onnan kezdve kezdtem el rohanni lefele a lépcsőn. Mire leértem a blokk elé, már egész kimelegedtem, úgy mentem a kispark felé, mert ott, a csorgó mellett, a díszágyásban nőttek a legszebb tulipánok a városban.

Akkor már fél éve apa nélkül voltunk, úgy volt pedig, hogy csak egy hétre utazik el, a tenger mellé ment, egy kutatóállomásra, nagyon sürgős ügyben, amikor elbúcsúzott tőlem, mondta, hogy mennyire sajnálja, hogy nem vihet magával, mert a tenger olyankor, késő ősszel igazán felejthetetlen látvány, sokkal haragosabb, mint nyáron, hatalmas, sárga hullámokat vet, csupa fehér tajték minden, ameddig csak a szem ellát, nem baj, ígéri, hogy ha hazajön, akkor majd engem is elvisz, és megmutatja nekem, nem is érti, hogy történhetett, hogy már elmúltam tízéves, de még mindig nem láttam a tengert, mindegy, majd bepótoljuk ezt is a többi bepótolnivalóval, semmit se kell elkapkodni, lesz majd mindenre idő bőven, mert előttünk az élet, ez apa egyik kedvenc mondása volt, én sose nagyon értettem, hogy mit jelent, mikor aztán nem jött haza, sokszor gondolkoztam rajta, és az a búcsú is sokszor eszembe jutott, az, amikor utoljára láttam, szürke furgonnal jöttek apáért a kollégái, épp az iskolából jöttem hazafele, amikor indultak, ha nem maradt volna el az utolsó óránk, a természetismeret, nem is találkoztam volna velük, épp szálltak be a furgonba, mikor odaértem, nagyon siettek, apa kollégái nem is akarták engedni, hogy beszéljen velem, de apa keményen rájuk szólt, hogy ne csinálják ezt, nekik is van gyerekük, tudják, milyen ez, öt percen már nem múlik semmi, és akkor az egyik kollégája, egy szürke öltönyös, magas, fehér hajú férfi megvonta a vállát, és azt mondta, hogy nem bánja, öt percen itt már tényleg nem múlik semmi, na és akkor apa odajött hozzám, megállt előttem, de nem simogattott meg, nem is ölelt meg, hanem végig a zakóját fogta, két kézzel tartotta maga előtt, és úgy mondta el ezt a tengerdolgot, hogy sürgősen szükség van rá abban a kutatóintézetben, egy hétig lesz ott, ha nagyon súlyos a helyzet, akkor egy kicsit tovább, addig, amíg rendbe nem szedi a dolgokat, és akkor mesélt még egy kicsit a tengerről, de aztán az a magas, ősz hajú kollégája odajött hozzánk, és apa vállára tette a kezét, és mondta, hogy jöjjön, doktor úr, letelt az öt perc, most már menni kell, mert különben lekéssük a repülőt, apa akkor lehajolt, megpuszilta a homlokom, de megölelni nem ölelt

meg, és mondta, hogy vigyázzak anyára, legyek jó fiú, mert most én leszek a férfi a házban, úgyhogy becsüljem meg magam, és én meg mondtam, hogy jól van, jó leszek, és ő meg magára vigyázzon, és a kollégája akkor rám nézett, és azt mondta, hogy ne aggódj, öcskös, majd mi vigyázunk a doktor úrra, és kacsintott egyet, aztán kinyitotta apának a furgon oldalsó ajtáját, és segített neki beülni, a sofőr közben beindította a motort, és ahogy becsapódott apám mögött az ajtó, indultak is, én meg felkaptam az iskolatáskámat, és megfordultam, és mentem a lépcsőház fele, mert szereztem egy új csatárt a gombfocicsapatomba, és ki akartam próbálni, hogy tényleg olyan jól csúszik-e a viaszosvásznon is, mint a kartonon, nem maradtam ott, és nem is integettem, és nem néztem a furgon után, nem vártam meg, hogy eltűnjön az utca végén. Tisztán emlékszem apa arcára, borostás volt, cigarettaszagú, nagyon-nagyon fáradtnak látszott, a mosolya is olyan féloldalas volt, sokat gondolkoztam rajta, de nem hiszem, hogy sejtette volna előre, hogy nem fog tudni hazajönni, egy hétre rá csak egy levelet kaptunk tőle, azt írta, a helyzet sokkal súlyosabb, mint amire számítottak, részleteket sajnos állambiztonsági okokból nem írhat, de egy darabig még ott kell maradnia, ha minden jól megy, pár hét múlva talán kap egy-két nap szabadságot, de egyelőre minden pillanatban szükség van rá. Azóta küldött még egy pár levelet, úgy három-négy hetente, és mindegyikben írta, hogy már nemsokára hazajön, de aztán még karácsonyra se tudott eljönni, és szilveszterre is hiába vártuk, és már benne voltunk az áprilisban, és már levelek se jöttek, és kezdtem azt gondolni, hogy apa igazából külföldre szökött, úgy, mint egyik osztálytársamnak, Egonkának az apja, aki átúszta a Dunát, és Jugoszláviába ment, és onnan meg Nyugatra, de azóta se kaptak felőle semmi hírt, úgyhogy azt se tudják, hogy él-e egyáltalán.

Hátul, a blokkok mögött mentem, mert nem akartam senkivel találkozni, nem szerettem volna, hogy bárki is megkérdezze, hogy hova indultam én ilyen hajnalban. A csorgónál szerencsére nem volt senki, úgyhogy szépen átmásztam a láncon, be a virágágyásba, a tulipánok közé, és elővettem a nagyollót, és elkezdtem levágni a virágokat, egész lent, a föld fölött vágtam el a szárukat, nagymamám mondta egyszer, hogy minél lejjebb metszi el az ember a tulipánok szárát, annál tovább tartanak, legjobb, ha mindjárt levelestül levágjuk az egészet, először csak huszonöt szálát akartam levágni, de valahol tizenöttnél elvitettem a számolást, úgyhogy csak vágtam egyiket a másik után, tiszta harmat lett a kabátom meg a nadrágom is, nem törődtem vele, apára gondoltam, hogy ő is valahogy így csinálhatta minden évben, ő is így vághatta a tulipánokat minden tavasszal, anya nagyon sokszor elmesélte, hogy apa tulipánokkal kérte meg a kezét, tulipáncsokrokkal udvarolt neki, és a házassági évfordulójukat is mindig tulipánokkal ünnepelte, minden április 17-én hatalmas csokrokkal lepte meg, reggel, mire felébredt, mindig ott várták a virágok a konyhaasztalon, és én tudtam, hogy ez a mostani éppen a tizenötödik évfordulójuk lenne, és azt akartam, hogy anya akkora nagy csokrot kapjon, amekkorát még eddig soha.

Annny tulipánt levágtam, hogy már alig bírtam rendesen fogni őket, ahogy megpróbáltam magamhoz ölelni a virágokat, a csokor szétcsúszott a kezemben, akkor magam mellé fektettem a virágokat a földre, leráztam az ollóról a harmatot, és úgy vágtam tovább egyik szárát a másik után, apára gondoltam közben, hogy ő is ugyanezzel az ollóval vágta a virágokat, a kezemre néztem, próbáltam elképzelni apa kezét, de hiába, mert csak a saját vékony, fehér kezemet láttam, az ujjaimat az olló kopott fémgyűrűiben, na és akkor egy öreg bácsi egyszer csak rám kiáltott, hogy mit csinálok, azonnal menjek oda, hogy képzem, hogy csak úgy levágom a virágokat, tudjam meg, hogy

ki fogja hívni a rendőröket, és én javítóintézetbe fogok kerülni, ahova való vagyok, odanéztem, szerencsére nem volt ismerős, úgyhogy odakiáltottam neki, hogy fogja be a száját, és virágot lopni nem bűn, aztán zsebre tettem a nagyollót, két kézzel felnyaláboltam a földről a tulipánokat, egypár szál ott is maradt, aztán a másik oldalon kiugrottam az ágyásból, hallottam, hogy utánam kiáltja, hogy szégyelljem magam, hogy beszélek, nem baj, felírta a karszámomat, de vissza se néztem, mert tudtam, hogy nem írhatta fel, mert direkt abban a kabátomban jöttem, amelyikre nem volt felvarrva az iskolai karszám, úgyhogy szaladtam szépen hazafele, két kézzel fogtam a virágokat, nehogy megtörjenek, a tulipánfejek egymáshoz ütődtek, egyszer-egyszer az arcomhoz értek, a széles levelek is suhogtak-zörögtek, olyan szag volt, mint amikor a füvet nyírják, csak sokkal erősebb.

Amikor felértem a negyedekre, megálltam az ajtó előtt, és leguggoltam, és óvatosan a lábtörlőre fektettem a virágokat, aztán felálltam, és lassan kinyitottam a bejárati ajtót, átléptem a virágokon, aztán csak álltam ott, a sötét előszobában, és hallgatóztam. Anya szerencsére nem ébredt még fel, úgyhogy bevittem szépen a konyhába a sok tulipánt, letettem az összeset a konyhaasztalra, bementem a spájzba, a polc alól elővettem a legnagyobb uborkásüveget, odavittem a csaphoz, megtöltöttem vízzel, aztán odatettem a konyhaasztal közepére, és szépen beletettem a tulipánokat, annyi volt, hogy nem is fért bele mindegyik az üvegbe, vagy tíz szál kimaradt, azokat betettem a kagylóba, aztán odamentem az asztalhoz, és amennyire tudtam, megpróbáltam megigazítani a csokrot, de nem nagyon sikerült, a tulipánok a sok levél miatt eléggé összevissza álltak, volt, amelyik túl rövid volt, volt, amelyik túl hosszú, láttam, hogy muszáj lesz egyformára vágni a szárukat, ha azt akarom, hogy kinézzen valahogy a csokor, és akkor az jutott eszembe, hogy ha elővinném a kamrából a nagy mosófazekat, akkor abban az összes virág elférne, és lehet, hogy még a szárukat se kellene levágni, úgyhogy odamentem megint a spájjajtóhoz, kinyitottam, aztán lehajoltam, és kihúztam a polc alól a fazekat, na és akkor hallottam, hogy kinyílik a konyha ajtaja, és azt is hallottam, hogy anya megszólal, hogy ki az, van itt valaki, engem nem látott meg, mert a spájjajtó eltakart, de én az ajtó résén át láttam, hogy ott áll, a hosszú fehér hálójában volt, mezítláb, és láttam az arcát, amikor meglátta a tulipánokat, egészen elfehéredett, fél kézzel az ajtófélfának támaszkodott, a szája meg kinyílt, azt hittem, hogy mosolyogni fog, de inkább olyan volt az arca, mintha kiáltani akarna, vagy kiabálni, mint hogyha nagyon dühös lenne, vagy nagyon fájna neki valami, egészen elvicsorodott, és a szeme is összeszűkül, és hallottam, hogy nagyon mélyeket lélegzik, és akkor lassan körülnézett ott a konyhában, és amikor meglátta a nyitott spájjajtót, elengedte az ajtófélfát, és elfésülte az arca elől a haját, és nagyot sóhajtott, és úgy kérdezte, hogy kisfiam, te vagy az, és akkor én nem szóltam semmit, hanem csak kijöttem a spájjajtó mögül, és megálltam az asztal mellett, és úgy mondtam, hogy meglepetést akartam, és kérem szépen, hogy ne haragudjon, nem akartam rosszat, csak azért csináltam, mert apa megkért, hogy amíg nem lesz itthon, addig én legyek a férfi a házban, és akkor láttam, hogy anya mosolyogni próbál, de a szemén látszott, hogy még mindig nagyon szomorú, és mondta, hogy nem haragszik, egészen mély és érdes volt a hangja, nem haragszik, és nagyon köszöni, és ahogy ezt mondta, odalépett hozzám, és megölelt, de nem úgy, ahogy máskor, hanem sokkal, de sokkal erősebben, nagyon erősen magához szorított, úgy, mint egyszer, amikor beteg voltam, és én is átöleltem, és én is megszorítottam, és a ruhámon és a hálójáingon keresztül éreztem, hogy dobog a szíve, és a tulipánok jutottak eszembe, az, ahogy a parkban a földön térdeltem, és

egyik tulipánt vágtam le a másik után, és éreztem, hogy anya még erősebben megszorít, és én is még erősebben szorítottam, és az orrom egészen tele volt még mindig a tulipánok szagával, azzal a zöld, erős fűszaggal, és akkor éreztem, hogy anya megrázódik, és tudtam, hogy mindjárt sírni fog, és azt is tudtam, hogy akkor én is sírni fogok, és nem akartam, de nem tudtam elengedni, csak szorítani, és mondani akartam, hogy ne búsuljon, és semmi baj, de nem tudtam megszólalni, egyáltalán nem tudtam kinyitni se a számat, na és akkor egyszerre megnyomta valaki a bejárati ajtó csengőjét, keményen rátenyerelt, a csengő nagyon hangosan és hosszan berregett, egyszer, kétszer, háromszor, és akkor éreztem, hogy anya elenged, valahogy egyszerre hideg lett az egész teste, és akkor én is elengedtem, és úgy mondtam, hogy várjon, mert megyek, és megnézem, ki az.

Ahogy odamentem az ajtóhoz, az jutott eszembe, hogy biztos a rendőrök lesznek, mert mégiscsak felismert a parkban az az ember, és feljelentett, és most itt vannak, jöttek értem, hogy elvigyenek, mert rongáltam a közvagyonot, és leszedtem a tulipánokat, és akkor azt gondoltam, hogy nem kéne kinyitni az ajtót, de közben végig szólt a csengő, nagyon hangosan berregett, és már kopogtak is közben, úgyhogy mégiscsak oda nyúltam, megfogtam a jálézarat, és kinyitottam az ajtót.

Nem a rendőrök voltak, hanem apa kollégái álltak az ajtó előtt, azok, akikkel annak idején láttam elmenni, annyira meglepődtem, hogy meg se tudtam szólalni, akkor a magas, ősz hajú rám nézett, és kérdezte, hogy anyukám itthon van-e, én meg bólintottam, és az jutott eszembe, hogy apa biztos velük küldött ajándékot a házassági évfordulóra, és épp mondani akartam, hogy jöjjenek be, mert édesanyám nagyon fog örülni maguknak, de mielőtt megszólaltam volna, az ősz hajú megint rám szólt, hogy nem hallottam, kérdezett valamit, na és akkor mondtam, hogy de igen, itthon van, és erre a másik, alacsonyabb is megszólalt, azt mondta, hogy akkor ők most bejönnek, aztán félrelékött az ajtóból, és tényleg mind a ketten bejöttek, és megálltak az előszobában, és akkor az alacsonyabb megkérdezte, hogy melyik az anyám szobája, én meg mondtam, hogy a konyhában van, de már mentem is előre, és mondtam, hogy itt vannak az apa kollégái, biztos levelet hoztak, vagy valami ajándékot küldött, anya épp vizet ivott a hosszú fülű csuporból, amivel a kávéfőzőt szoktuk megtölteni, és megállt a keze a mozdulat közben, rám nézett, aztán elnézett mellettem, apa kollégáira, és láttam, hogy a csupor mögött elsápad, és akkor leengedte a bögrét, és láttam, hogy a szája is megkeményedett, mint amikor nagyon mérges szokott lenni, úgy, és akkor azt kérdezte nagyon hangosan apa kollégáitól, hogy mit keresnek itt, és úgy lecsapta a füles csuprot a pultra, hogy mind kilocsant belőle a maradék víz, és közben mondta, hogy menjenek innen, de akkor már mind a ketten bejöttek utánam a konyhába, a magas, ősz hajú nem is köszönt, hanem egyből azt kérdezte anyától, hogy mi van, maga nem is mondta el a gyerekeknek, és akkor anyám megrázta a fejét, és azt mondta, hogy ahhoz magának semmi köze, de a magas, ősz hajú meg azt mondta, hogy az hiba volt, mert előbb-utóbb úgyis meg fogom tudni, az ilyesmin legjobb mindjárt az elején túlesni, mert a hazugság csak hazugságot szül, és akkor anya felnevetett, és úgy mondtam, hogy igen, maguk aztán az igazság barátai, és akkor az alacsonyabb rászólt anyára, hogy fogja be a száját, és anya tényleg elhallgatott, az ősz hajú meg odaállt elé, és úgy kérdezte, hogy te, kisfiam, még mindig azt hiszed, hogy az apád kollégái vagyunk, és akkor én nem mondtam semmit, de éreztem, hogy kihűl a testem, mint tornaórán felmérőfutás után, amikor előre kell hajolni, mert máshogy nem kap levegőt az ember, és akkor az ősz hajú rám mosolygott, és azt mondta, hogy tudjam meg akkor, hogy

ők nem az apám kollégái, hanem a belbiztonságtól jöttek, apám meg le van tartóztatva, mert államellenes szervezkedésben vett részt, úgyhogy egy ideig biztos nem fogom viszontlátni, méghozzá jó hosszú ideig, mert apám a Duna-csatornánál lapátol, tudom-e, hogy az mit jelent, azt jelenti, hogy munkatáborban van, és amilyen széllélbéllet, nem fogja sokáig bírni, és nem fog onnét visszajönni soha többet, lehet, hogy nem is él már, és ahogy ezt mondta, anya felkapta a csuprot a pultról, és odavágta a földhöz, úgy, hogy az darabokra törött, és a tiszt akkor elhallgatott, és egy pillanatra csend lett, anya meg azt mondta, hogy elég volt, ezt hagyják abba, ha őt is el akarják vinni, akkor vigyék, de engem hagyjanak békén, mert én még gyerek vagyok, értik, hagyjanak békén, és mondják meg, hogy mit akarnak, mondják meg, hogy mit keresnek itt.

Erre az alacsonyabb azt mondta, hogy csak úgy erre jártak, és ha már itt voltak, gondolták, hogy egy kicsit körülnéznek, hátha találnak valami érdekeset a doktor úr szobájában.

Anya akkor azt kérdezte, hogy mondják, van erre parancsuk, a magas, ősz hajú tiszt meg anyára mosolygott, és azt mondta, hogy nem kell itt minden aprósághoz parancs, nincs abban semmi, ha egy kicsit körülnéznek, nem hiszi, hogy bármi rejtegetnivalónk lenne.

Anya akkor nagyon hangosan azt mondta, hogy ehhez nincs joguk, takarodjanak innen, menjenek, mert ha nem, most azonnal, így, ahogy van, odamegy a városháza elé, és ülősztrájkolni kezd, nyilvánosan fogja követelni, hogy engedjék szabadon a férjét, mi az, hogy tárgyalás és ítélet nélkül tartják fogva már egy fél éve, akármilyen ez az ország, mégiscsak van egy alkotmányunk, mégiscsak vannak törvényeink, a házkutatáshoz még mindig parancs kell, úgyhogy mutassák meg, vagy menjenek innen.

Az ősz hajú tiszt erre anyára mosolygott, és azt mondta, hogy nagyon jól áll neki ez a nagy harciasság, és apámnak ott a Duna-csatornánál biztos nagyon hiányozhat, mert igazán gyönyörű asszony, kár, hogy soha többet nem fognak találkozni.

Anya akkor elvröszödött, egészen piros lett az arca, láttam, hogy az egész teste megfeszül, azt gondoltam, hogy mindjárt oda fog menni és meg fogja a pofozni az ősz hajú tisztet, azt hiszem, még soha nem is láttam ilyen haragosnak, és akkor anya tényleg megmozdult, de nem a tiszt fele, hanem odament egyenesen a bejárati ajtóhoz, kinyitotta, és úgy mondta, hogy elég volt, ki innen, takarodjanak most azonnal ki a házból, mert ha nem, ő most rögtön felhívja az apósát, tudják jól, hogy párttitkár volt, és hiába nyugdíjazták, azért még maradt annyi jóakarója, hogy elintézzé, hogy azért, amit itt csináltak, áthelyeztessé őket a közlekedési osztályra, úgyhogy ha jót akarnak maguknak, akkor menjenek, anya ezt úgy mondta, olyan keményen, hogy még én is majdnem elhittem, pedig tudtam, hogy anya soha, de soha nem hívná fel a saját jószántából nagyapámékat, mert mióta nagymamám a szemébe mondta, hogy egy abnormalis zsidó kurva, azóta anya se vele, se nagyapámmal nem állt szóba, de abból, ahogy anya beszélt, ez egyáltalán nem látszott.

Az alacsonyabb tiszt erre azt mondta, hogy szóval így, hát ha azt hiszi, hogy az öregnek még maradt bármi befolyása, pláne most, hogy a fiát elvitték, hát nagyon téved, még örülhet, hogy őt nem internálják, de ha anyám telefonálni akar és panaszkodni akar, akkor csak tessék, és odalépett a pulthoz, megfogta az evőeszközös fiókot, és kirántotta, de olyan erősen, hogy a fiók a kezében maradt, a kések, villák, kanalak és kiskanalak szanaszét repültek a konyhában, a tiszt rávágott az üres fiókkal a pultra, de úgy, hogy a fiók hátsó széle letörött, és azt mondta, tessék, most már akkor lesz mit elpanaszolni, de ez még csak a kezdet, bizony, csak a kezdet, és láttam, hogy elvicsoro-

dik, és tudtam, hogy most mindjárt fel fogja borítani az asztalt, de akkor az ősz hajú a vállára tette a kezét, és úgy mondta, hogy nyugalom, Gyurka, nyugalom, hagyjad, úgy látszik, félreismertük a hölgyet, azt hittük, hogy okos asszony, azt hittük, hogy tudja, mikor és kivel kell kedvesnek lenni, de úgy látszik, nincs annyi esze, hogy felismerje a jóakaróit, úgy látszik, hogy mindenáron bajba akarja keverni magát. Jól van, legyen csak úgy, ahogy ő akarja. A Gyurka nevű tiszt akkor ledobta a földre a törött fiókot, oda, a szétdobált evőeszközök mellé, és úgy mondta, hogy jól van, őrnagy elvtárs, csináljuk úgy, ahogy maga kívánja, menjünk.

A Gyurka nevű tiszt akkor anyára nézett, bólintott, aztán felém fordult, és nekem mondta, hogy jól van, elmennek, de csak azért, mert látja, hogy szeretjük a virágokat, és aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet, és ahogy ezt mondta, odalépett az asztalhoz, és azt hittem, hogy mégiscsak le fogja verni az uborkásüveget, de csak egy szál tulipánt húzott ki belőle, az orrához tartotta, megszagolta, és azt mondta, hogy az a baj csak a tulipánnal, hogy nincs semmi szaga, különben igazán gyönyörű virág, aztán kiment a konyhából, menjünk, őrnagy elvtárs, az ősz hajú erre nem mondott semmit, csak intett, hogy menjen, a Gyurka nevű tiszt akkor elindult kifele, ahogy odaért anyához, odanyújtotta neki a tulipánt, anya szó nélkül elvette, a Gyurka nevű tiszt akkor azt mondta, hogy virágot a virágnak, aztán még egyszer felém fordult, rám nézett, kacintott egyet, aztán kiment az ajtón, és ment is lefele a lépcsőn.

Az őrnagy is kiment, és anya akkor rá akarta csapni az ajtót, de az őrnagy hirtelen átlépett a küszöbön, és odatette a lábát az ajtó elé, hogy anya ne tudja becsukni, és úgy mondta szépen, nyugodtan, hogy meg fogja még ezt bánni, asszonyom, mert amikor visszajövünk, még a padlót is felszedjük, még a gittet is kikaparjuk az ablakkeretekből, benézünk még a fürdőkád alá is, és a gázcsövekbe is, szétszedjük az egész házat, és biztos lehet benne, hogy meg fogjuk találni azt, amit keresünk, biztos lehet benne, elhallgatott, megfordult, és indult ő is lefele a lépcsőn.

Anya akkor becsapta az ajtót, előtte még hallottam, hogy az őrnagy azt mondja, hogy viszontlátásra, anya akkor megfordult, a csukott ajtónak vetette a hátát, ott állt a kezében a piros tulipánnal, a széttört csupor darabjait nézte, a szétdobált evőeszközöket, a kettétört fiókot, megrándult a szája, aztán lassan megkeményedett, összeszorította az ajkát, és rám nézett, és nagyon halkán azt mondta, hogy hozzam a szemeteslapátot meg a seprűt, szedjük össze szépen a csupor darabjait, és én akkor a tulipánokra néztem, ott az uborkásüvegben, az asztalon, és meg akartam kérdezni anyától, hogy ugye, amit a tisztok apáról mondtak, az nem igaz, ugye, haza fog jönni, és anya felé fordultam, és láttam, hogy épp beleszagol abba az egy szál tulipánba, és a szeme meg olyan vizesen csillogott, hogy tudtam, alig tudja visszatartani a könnyeit, úgyhogy inkább semmit sem kérdeztem.